

คำวินิจฉัยของ นายมานิต วิทยาเต็ม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๖/๒๕๕๖

วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลยที่ ๑ (จำสืบเอก สรวุฒิ ชาราช) เพื่อศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๔ หรือไม่

ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำสืบเอก สรวุฒิ ชาราช ผู้ร้อง ซึ่งเป็นจำเลยที่ ๑ ในคดีอาญา หมายเลขดำที่ อ. ๔๗๑๗/๒๕๕๓ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๔ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด กองคดียาเสพติด กอง ๓ เป็นโจทก์ฟ้องจำสืบเอก สรวุฒิ ชาราช ที่ ๑ ผู้ร้อง นายก่อเกียรติ เจริญนันท์ ที่ ๒ นางกนกวรรณ ชาราช ที่ ๓ และพลทหารชง โหมงอ่วม ที่ ๔ เป็นจำเลยต่อศาลอาญาในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยร่วมกันผลิตและมีวัตถุประสงค์ในประเภทที่ ๒ (เมทแอมเฟตามีน) ไว้ในครอบครองเพื่อขายโดยไม่ได้รับอนุญาตและเกินปริมาณที่รัฐมนตรีกำหนด ระหว่างการพิจารณาของศาลอาญา จำเลยที่ ๒ ถึงแก่ความตาย สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับ ศาลจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

ศาลอาญาพิพากษา เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๒ ว่า ผู้ร้องและจำเลยที่ ๔ มีความผิดตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๖ (๓ ทวิ) มาตรา ๑๓ ทวิ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๘๕ มาตรา ๑๐๖ ทวิ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ การกระทำของผู้ร้องและจำเลยที่ ๔ เป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ซึ่งมีอัตราโทษเท่ากัน ให้ลงโทษฐานผลิตวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ผู้ร้องและจำเลยที่ ๔ เป็นข้าราชการ กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๐

จำคุก ๔๕ ปี คำรับสารภาพของผู้ร้องและจำเลยที่ ๔ ในชั้นจับกุมและชั้นสอบสวน เป็นประโยชน์แก่การพิจารณาอยู่บ้าง มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้หนึ่งในสามตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ จำคุกผู้ร้องและจำเลยที่ ๔ คนละ ๓๐ ปี ยกฟ้องจำเลยที่ ๓ ริมเมทแอมเฟตามีนของกลางให้แก่กระทรวงสาธารณสุข

ผู้ร้องและจำเลยที่ ๔ อุทธรณ์คำพิพากษาศาลอาญาว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๐ ที่ให้เพิ่มโทษแก่ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่เป็นข้าราชการ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๔ ซึ่งบัญญัติว่า “บุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ พนักงานส่วนท้องถิ่น และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์การของรัฐ ย่อมมีสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดในกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจรรยาบรรณ” เพราะผู้ร้องและจำเลยที่ ๔ แม้จะเป็นข้าราชการทหาร แต่ก็มีสิทธิเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๔ หากจะต้องรับโทษก็ควรได้รับโทษเท่าบุคคลทั่วไป ส่วนจำเลยที่ ๔ เป็นเพียงพลทหารถูกเรียกเข้าประจำการตามกฎหมายเพียง ๒ ปี ไม่ใช่ข้าราชการประจำ ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ จำเลยที่ ๔ จึงไม่อยู่ในบทบังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

ศาลอุทธรณ์พิพากษา เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๓ ว่า ผู้ร้องและจำเลยที่ ๔ เป็นข้าราชการทหาร กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๐ ไม่เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด พิพากษายืน

ผู้ร้องฎีกาว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๐ ที่ให้เพิ่มโทษแก่ผู้กระทำความผิดที่เป็นข้าราชการ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๔ ไม่สามารถนำมาเพิ่มโทษผู้ร้องซึ่งเป็นข้าราชการทหารได้

ศาลฎีกาพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีนี้ศาลอุทธรณ์ยกบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๐ มาใช้เป็นหลักในการวินิจฉัยชี้ขาดคดี ผู้ร้องฎีกาโต้แย้งว่า บทบัญญัติดังกล่าวขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๔ ใช้บังคับไม่ได้ ศาลฎีกาเห็นว่า ในการวินิจฉัยชี้ขาดคดีนี้จำต้องใช้บทบัญญัติดังกล่าววินิจฉัยคดีจึงเป็นกรณีที่มีข้อโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัติดังกล่าว จึงให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีนี้ไว้ชั่วคราว และ

ให้ส่งคำโต้แย้งของผู้ร้องผ่านสำนักงานศาลยุติธรรมไปตามทางการ เพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๔ หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่า เมื่อศาลฎีกาขอให้สำนักงานศาลยุติธรรมส่งคำโต้แย้งดังกล่าวตามทางการอันเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

ข้อพิจารณาและการวินิจฉัย

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๔ บัญญัติว่า “บุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐบาล พนักงานส่วนท้องถิ่น และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์การของรัฐ ย่อมมีสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดในกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจรรยาบรรณ”

บทบัญญัติมาตรานี้ ส่วนแรกเป็นการยืนยันว่าบุคคลในฐานะพิเศษต่างๆ ที่ระบุไว้ มีสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไปไม่มากหรือน้อยกว่ากัน ส่วนที่สองแสดงข้อยกเว้นว่าในฐานะพิเศษเช่นนั้น บุคคลดังกล่าวอาจถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพได้โดยกำหนดข้อจำกัดไว้ในกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยกฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจรรยาบรรณ

พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นกฎหมายพิเศษ เพื่อประโยชน์ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยพระราชบัญญัตินี้ มิได้บัญญัติฐานการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเพิ่มขึ้นใหม่ฐานการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีประการใดยังคงเป็นไปตามที่มีอยู่เดิม เช่น ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับ พ.ศ. ๒๕๒๒ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ นี้ คือ ให้มีคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินที่มีอำนาจตรวจสอบ ยึด หรืออายัด และให้มีการดำเนินการเพื่อให้ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ซึ่งทรัพย์สินที่ศาลสั่งริบจะตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเพื่อใช้ประโยชน์ในกิจการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด นอกจากนี้ก็มีบทบัญญัติกำหนดโทษให้สูงกว่าปกติสำหรับความผิดสำคัญด้วย คือ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งมีลักษณะร้ายแรง อันได้แก่ “การผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดและให้หมายความรวมถึง การสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าวด้วย”

ข้อที่ว่ามีการกำหนดโทษให้สูงกว่าปกตินั้น มิใช่การกำหนดโทษสูงขึ้นไปเป็นการทั่วไป แต่เป็นการกำหนดให้ลงโทษหนักขึ้น สำหรับบุคคลที่มีฐานะพิเศษในสังคม หรือที่แอบอ้างแสดงตัวเป็นบุคคลผู้มีฐานะพิเศษนั้น ดังปรากฏในมาตรา ๕ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ ดังนี้

มาตรา ๕ ผู้ใดกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดโดยแต่งเครื่องแบบหรือโดยแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นเจ้าพนักงาน ข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น พนักงานองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ต้องระวางโทษหนักกว่าโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นอีกกึ่งหนึ่ง

มาตรา ๑๐ กรรมการหรืออนุกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด เจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาลหรือสภาท้องถิ่นอื่น ข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น พนักงานองค์การหรือหน่วยงานของรัฐหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจผู้ใดกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือกระทำความผิดตามมาตรา ๕๒ ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา ๑๑ กรรมการหรืออนุกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด เจ้าพนักงานหรือข้าราชการผู้ใด กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาอันเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ปัญหาตามคำร้องของผู้ร้องที่ศาลฎีกาส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย มีประเด็นว่า การที่พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๐ กำหนดโทษแก่ข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆ ดังที่ระบุไว้ สูงเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับผู้กระทำความผิดทั่วไปนั้น เป็นการเลือกปฏิบัติหรือละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลผู้มีฐานะพิเศษดังกล่าวหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า บุคคลผู้มีฐานะพิเศษย่อมมีความรับผิดชอบพิเศษตามฐานะ ซึ่งบุคคลที่ไม่มีฐานะเช่นนั้นไม่สามารถจะมีความรับผิดชอบอย่างเดียวกันได้ เช่น ความผิดฐานเปิดเผยความลับของพนักงานเจ้าหน้าที่ แพทย์ เภสัชกร คนจำหน่ายยา นักบวช หมอความ ทนายความ ผู้สอบบัญชี เป็นต้น ทั้งนี้ เพราะผู้ที่เป็นพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้มีวิชาชีพหรือประกอบอาชีพบางอย่างมีโอกาสทราบความลับของผู้อื่นมากกว่าคนทั่วไป ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีวินัยและจรรยาบรรณเพื่อควบคุมให้อยู่ในพฤติกรรมอันควรแก่ความไว้วางใจ ในกรณีความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดก็เช่นเดียวกัน ผู้เป็นข้าราชการหรือเจ้าพนักงานต่างๆ ที่กำหนดไว้ไม่สมควรอย่างยิ่งที่จะเข้าไปเกี่ยวข้อง จึงกำหนดโทษสูงกว่าคนทั่วไปเพื่อความเข้มงวดทางวินัยและจรรยาบรรณเป็นพิเศษ

ในส่วนที่เกี่ยวกับอัตราโทษนั้น แม้โทษทางอาญาทั่วไปจะกำหนดอัตราโทษขั้นสูงไว้และอาจมีกรอบอัตราโทษขั้นต่ำด้วยก็ตาม ศาลก็มีอำนาจใช้ดุลพินิจตามกฎหมายที่จะกำหนดโทษหนักเบาเป็นรายคดีหรือรายบุคคลแล้วแต่กรณี หรือจะรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษก็สามารถทำได้แล้วแต่สภาพของผู้กระทำความผิดและแล้วแต่เหตุบรรเทาโทษหรือเหตุเพิ่มโทษตามสมควรแก่กรณี ผลก็คือประชาชนผู้กระทำความผิดฐานเดียวกัน แม้แต่ในคดีเดียวกันก็อาจต้องคำพิพากษาให้ลงโทษไม่เท่ากันได้ การที่พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๐ ซึ่งเป็นกฎหมายพิเศษหรือกฎหมายเฉพาะ มีบทบัญญัติขยายกรอบโทษสำหรับข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งที่ระบุไว้ ให้เป็นสามเท่าของอัตราโทษสำหรับผู้กระทำผิดทั่วไป ในกรณีกระทำความผิดสำคัญดังที่กล่าวข้างต้น จึงเป็นมาตรการเกี่ยวกับการลงโทษเพื่อสร้างวินัยและจรรยาบรรณให้เข้มงวดกวดขัน สำหรับข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งที่ระบุไว้ซึ่งเป็นบุคคลที่มีฐานะอันควรแก่ความไว้วางใจ ถือได้ว่าเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพเกี่ยวกับวินัยหรือจรรยาบรรณ ตามข้อยกเว้นของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๔

จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๐ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๔

นายมานิต วิทยาเต็ม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ